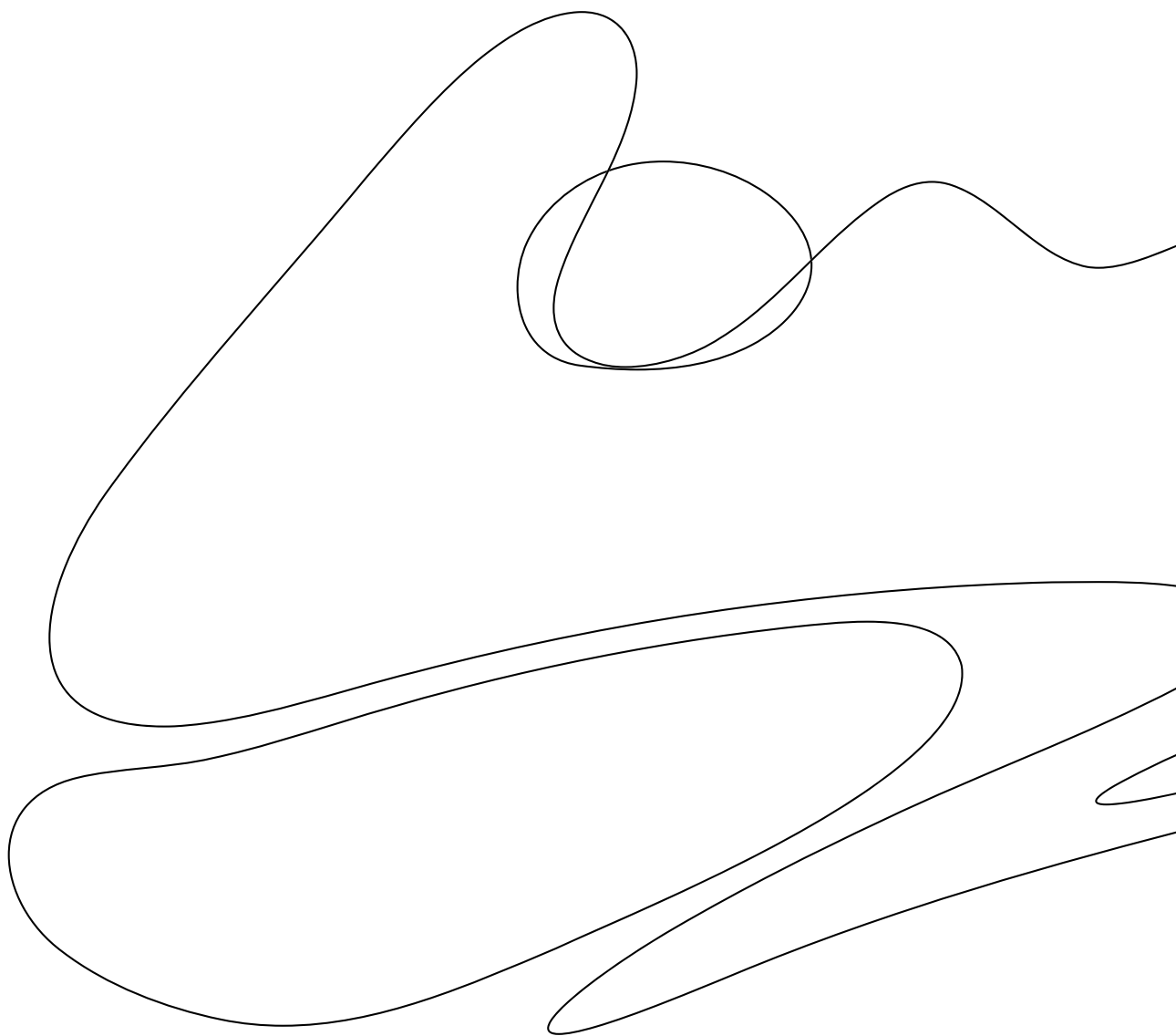

#1

HVIEZDOSLAVOV KUBÍN 70.

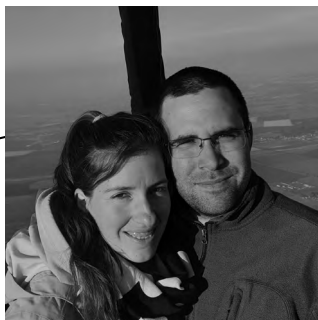
CELOŠTÁTNE KOLO 18. — 22. JÚN 2024,
MSKS, DOLNÝ KUBÍN

NÁRODNÉ
OSVETOVÉ
CENTRUM

Dolný
Kubín

Text: Pavol Náther

POČKAJ VTÁČIK – TAK SOM SI RAZ LETEL...

REDAKCIA

Pred pár rokmi som mal možnosť letieť balónom. Je to jeden zo zážitkov, na ktoré nikdy nezabudnem. Balón letí úplne potichu a vie ísť niekoľko desiatok metrov nad zemou. Takže zvieratá, ktoré sa nachádzajú na zemi, vás nevidia a nepočujú, ale vy máte na ne parádny výhľad. Leteli sme takto ponad polia a bol som prekvapený, aké veľké množstvo zvieratiek sme mohli pozorovať... také pravé slovenské safari.

Ako som už trochu starší (aj keď duchom stále veľmi mladý, však to možno uvidíte v piatok v Ilúzii), tak si začínam oveľa viac vážiť prírodu a mať ju rád. Ísť do lesa a byť tam niekoľko hodín, je úplne super. Veľmi sa teším aj z každého stromu, ktorý rastie v Bratislave a robí chládok.

Teraz trochu politiky: je mi veľmi ľúto, keď tí pri moci zatvárajú oči pred klimatickými zmenami, ktoré nám tu nastávajú. Keď sa vo veľkom rúbu stromy a vo veľkom stavajú betónové plochy. Keď sa z medved'ov stávajú nepriatelia č. 1, aj keď sú chudáci iba kus pomýlení, lebo im ničíme domov a teplo ich vyháňa zo zimného spánku o mesiac skôr...

Teraz trochu Kubína: teší ma, že sa niektorí recitátori neboja prinášať kontroverzné témy, ktorými sa kriticky pozerajú na dnešnú spoločnosť a poukazujú na problémy tejto doby. Viem, že minimálne jeden takýto prednes budeme počuť aj v najbližších dňoch, ale predpokladám, že ich bude aj viac. A to ma teší.

Text: Pavol Náther

Rozhovor sme nahrávali pár týždňov pred začiatkom súťaže.

MODERÁTORSKÁ POSILA

Posledné roky sa moderátorskej úlohy v Kubíne zhostila Veronika Mészárosová. Tento rok je recitátorov, divadiel a sprievodných programov toľko, že sa organizátori rozhodli Veronike zohnať „partáčku“ a je ňou Vanesa Hagyungová. Obidve pochádzajú z Levíc, obdive sa dlhoročne venovali recitácii pod vedením Renáty Jurčovej a obe študujú na VŠMU. Takže celým Kubínom nás budú sprevádzať profesionálky. S Veronikou sme sa rozprávali už po minulé roky, takže teraz si predstavíme Vanesu.

Vanesa Hagyungová

Už si bola niekedy na celoslovenskom kole HK?

Nie, budem tam prvýkrát. Recitovala som pravidelne, ale vždy som skončila v krajskom kole.

Ako si myslíš, že to tam bude vyzerieť?

Ja sa veľmi teším a dúfam, že to bude príjemné, pokojné a že to tam bude také slobodné. Teším sa na tú atmosféru, pretože Reňa mi o tom veľakrát rozprávala a rozprávala o tom veľmi zanepravené.

Budeš v pozícii moderátorky alebo uvádzačky jednotlivých súťažiacich a programov. S Veronikou budete tvoriť moderátorskú dvojicu. Už ste sa dohadovali, ako to bude vyzerieť?

Ešte sme spolu o tom nehovorili, ale Judita, ktorá bude program režírovať, mi už nejaké nápady predostrela. Teraz po štátniciach je ten čas, kedy sa začnem na to pripravovať.

Úspešne si zoštátnicovala na VŠMU, na bábkarine, takže si už oficiálne herečka?

Áno, dá sa to tak povedať.

Pomohlo ti recitovanie k tomu, že si zvládla VŠMU?

Určite. Prednes bol od začiatku moja srdcovka, a aj doteraz je. Ako lektorka viem nejakých žiakov, stále sa v tom pohybujem. S umeleckým prednesom som začala ako 10-11 ročná a tam niekde vznikol aj zárodok toho, že sa mi to páči a že sa to so mnou ťahá až doteraz.

Čiže aj počas vysokej školy si sa stále ešte venovala recitácii?

Na škole sme mali prednes, ale ja som si ešte aj na katedre herectva popriďávala nejaké iné predmety, ktoré sa týkali prednesu.

V Leviciach ťa na recitáciu pripravovala Renata Jurčová. Teraz si sa tomu venovala počas vysokej školy. Sú nejaké rozdiely ako sa prednesu venuje na základnej umeleckej škole a ako na vysokej – hereckej?

Nemôže každý povedať, že vyšiel z takej základnej umeleckej školy ako ja, lebo Renata je naozaj veľmi špecifický pedagóg. Čo sa týka prednesu, tak ten sme mali naozaj všetci na veľmi vysokej úrovni a na VŠMU som prišla pripravená. Ale ten na výške bol založený skôr na takom navnímaní textu. Viac sa ide po obsahu a menej sa rieši tá vonkajšia forma prednesu.

Je celkom veľká pravdepodobnosť, že dnešní súťažiaci tiež premýšľajú nad tým, že by raz šli na herectvo. Cítiš si, že si mala nejakú výhodu voči ostatným uchádzačom, keď si mala recitátorské skúsenosti?

Myslím si, že v niečom to bola výhoda, ale v niečom možno aj nie. Tí spolužiaci, ktorí nemali takú skúsenosť, tak spoznávali to nepoznané. Kdežto ja som už bažila po niečom úplne novom. Chcela som z toho vyťažiť čo najviac, a preto som si vlastne pridávala aj tie nové predmety. Ale mala som spolužiakov, napríklad aj zo ZUŠ v Nitre – Adelu Dukátovú, ktorá bola úspešná recitátorka. Aj teraz bude vystupovať na tom slávnostnom večeri.

Tento rozhovor robíme niekoľko týždňov pred začiatkom súťaže. Na čo sa najviac tešíš?

Keď že ja vlastne ani neviem, ako to celé prebieha, tak ani neviem, na čo sa najviac môžem tešiť. Ale hlavne sa teším, že už mám všetky povinnosti za sebou a teraz prichádzajú festivaly ako Hviezdoslavov Kubín alebo neskôr Belopotockého Mikuláš, kde takisto strávim celý čas. Teším sa na divadelnú, umeleckú atmosféru, ktorú môžem počas celých festivalov načerpať. A budem hlavne s ľuďmi, ktorí sú mi sympatickí a ktorých tvorba sa mi páči.

HĽADÁM SA, HĽADÁM...

Pri príležitosti 100. výročia úmrtia Pavla Országha Hviezdoslava sa rozhodla NOČka vytvoriť výstavu, ktorá by poukazovala na vizuál súťaží Hviezdoslavov Kubín a zároveň aj mapovala históriu tejto prehliadky. Výstava bola predstavená v roku 2021 v Bratislave a momentálne ju môžete vidieť opäť aj vy – účastníci 70. ročníka Hviezdoslavovho Kubína. Nachádza sa na poschodí v MSKS. O tom, ako vznikala táto inštalácia, sme sa rozprávali so spolukurátorkou výstavy a vedúcou oddelenia digitalizácie a dokumentácie v Národnom osvetovom centre Luciou Ditmarovou.

Spolupracovali sme na tom s Renátou Jurčovou a celým tímom nášho oddelenia. Prehľadávali sme objekty, fotky, plagáty, dokumenty a vyberali – digitalizovali. Hľadali sme aj v archívoch iných inštitúcií a spolu sme potom vytvárali aj s architektom vizuálny koncept výstavy. Následne sme spolu s Reňou tvorili obsah.

Aká bola myšlienka?

Prvotná idea tej výstavy súvisela s tvorbou novej vizuálnej identity Hviezdoslavovho Kubína. To bolo v roku 2020, keď odišla Jarka Čajková a prišiel namiesto nej Matej Struhár. Vtedy sa tvorila nová vizuálna identita. Bolo to v spolupráci so študentmi VŠVU z ateliéru Identita. Vtedy vzniklo možno 20 plagátov alebo identít Hviezdoslavovho Kubína. Každý mal nejaký svoj potenciál, ale z toho sa vybral, samozrejme, iba jeden – Laury Morovskej. Bolo nám hrozne ľúto, že do toho investovali študenti toľko energie a bude sa pracovať iba s jedným. A tak vznikol nápad, že spravíme výstavu zameranú na vizuálnu identitu HK.

Ale potom sa nejakým spôsobom okolnosti zmenili. Matej Struhár sa vymenil s Reňou a vtedy sme sa začali baviť hlbšie o tej výstave, o čom by mohla byť. Vedeli sme, že bude sté výročie úmrtia Hviezdoslava, tak sme sa rozhodli, že zmeníme koncept výstavy a Reňa prišla s nápadom, že by sa chcela inšpirovať básňou z cyklu Stezky: Hľadám sa, hľadám. Tam sme rozšírili koncept a okrem vizuálnej identity išlo aj o také hľadanie Hviezdoslavovho odkazu nielen v rámci slovenskej kultúry, ale aj jeho symbolu v rámci súťaže. Čiže výstava je o vizuálnej identite, je o ľuďoch, je o miestach, s ktorými je spätý Hviezdoslavov Kubín. Je to o tom, ako sa Kubín historicky vyvíjal. Takisto je o tom, ako v rámci HK pracovali interpreti, recitátori alebo divadlá poézie s Hviezdoslavovým dielom.

Výstava by sa dala fyzicky rozdeliť na dve časti. Jedna sú tie vizuály, ktoré visia nad zemou a druhá časť sú ostrovy s fotografiami, kde sú aj interaktívne prvky. Čí to bol nápad?

To bola idea nášho architekta, ktorý spolupracoval s nami od začiatku, takže bol vnorený aj do toho obsahu. Je to niektoľko ostrovov, z ktorých každý je rozdelený na viacero častí. Tie ostrovy sú v rôznych úrovniach, ktoré symbolizujú vývoj súťaže a trvácnosť, ale zároveň rôzne úrovne, na ktorých sa nachádza. Napríklad, symbolizuje aj postupnosť, ako recitátori postupujú od školských kôl až po celoštátne. A zaujímavým prvkom v rámci inštalácie je to, že človek sa díva ako keby dole. Zrazu sa ocitá v pohľade, kde ho neruší nič okolo neho, ako keby čítal knihu. Dokáže sa ponoriť do tej perspektívy. A k tomu v protipóle sú visiace plagáty, ktoré historicky a chronologicky reprezentujú zásadnejšie vizuálne identity, ktoré vznikli počas súťaže.

Ako fungujú tie interaktívne prvky?

Jedna časť je vlastne mapa, ktorá reprezentuje to, na ktorých miestach alebo s ktorými miestami je spätý Kubín. Môžete sa preklikávať miestami, kde postupne vznikali recitačné súťaže. Potom druhá interaktívna časť zobrazuje historický vývoj súťaže. A tretia interaktívna časť sú víťazi Hviezdoslavovho Kubína, ktorí sú spísaní od prvého až po posledný ročník.

A teraz ste sa rozhodli, že tá výstava bude obnovená a ukáže sa na 70. ročníku HK. Znamená to vlastne, že vy všetky tie materiály máte niekde stále uschované?

Už vtedy, keď sme inštalovali túto výstavu, sme vedeli, že Hviezdoslavov Kubín bude oslavovať 70. narodeniny, a tak sme sa rozhodli, že sa nedotkneme ničoho z tej výstavy, lebo ju budeme chcieť reінštalovať.

Ty si teda prezerala všetky archívne materiály, keď ste výstavu vytvárali. Tých dokumentov je neúrekom. Koľko trvalo, kým ste vybrali to, čo tam dáte?

Vždy to funguje tak, že si spravíme najprv rešerš, čo všetko vlastne u nás v archíve na nejakú tému máme, a potom sa to interaguje aj s obsahom a s konceptom. Vedeli sme, že chceme hovoriť o významných ľuďoch, ktorí boli spätí s Kubínom. Nielen recitátori, ale aj organizátori, lektori, porotcovia... A potom sme už spätne hľadali konkrétnych ľudí. Keď sme ich nenašli u nás, tak sme ich hľadali v iných archívoch, alebo dokonca v súkromných archívoch. Nie všetko sme vždy našli. Napríklad plagáty niektoré ročníkov sme vôbec nenašli.

Sú to desiatky hodín hľadania? Stovky?

Mesiace. Hľadanie trvalo od začiatku až do konca inštalácie. Do posledného dňa, kým sa nedalo všetko tlačiť, tak sme stále po niečom pátrali.

REDAKCIA

UŽ SOM ZLÁMAL ZOPÁR KRÍDEL, TÚŽIL SOM SA DÍVAŤ Z VÝŠOK...

Text: Jarko Broz

Foto: Margaréta Broz Kubášová

Napísal som kedysi text pre svojho švagra, ktorému vtedy vojenský mundúr bránil v tom, aby mu medzi lopatkami, podobne ako mne, vyrástli krídla. Ja som to mal v tom čase už za sebou a o tri roky mi mali narásť ešte väčšie. Môj prvý Kubín bol v pamätnom roku 1989. O ďalšie tri roky sme už na javisku v Kubíne stáli so švagrom obaja v predstavení PPP legendárneho Divadla Ka. V inej našej inscenácii (Patláma, patláma) mal švagr anjelské krídla, ktoré mu pri nehode s otvoreným ohňom (sviečka) na javisku zhoreli. V reprízach už vystupoval so zhorenými krídlami a niektorí naši obľúbení porotcovia to pokladali za hlbokomyseľný symbol.

Dnes pozerám ME vo futbale a spomenul som si na Váľkove Krídla: „...že sme to dávno prehrali, nemáme nijaké krídla, a to je smutná vec.“ Ale napriek tomu pod lopatkami, ako každoročne koncom júna, cítim jemné šteklenie...

5

TVÁRÍ PREDNESU

Text: Pavol Náther

Zaujímavosťou tohto ročníka HK sú filmy, ktoré vznikli špeciálne pre potreby recitátorov, pedagógov a súťaže Hviezdoslavov Kubín. Ide o dokumentárny film 5 tváří prednesu a dve oral history - Jarky Čajkovej a Marice Šiškovéj. Tieto tri filmy si môžete pozrieť aj počas tohto-ročného celoštátneho kola. Autorom námetu dokumentárneho filmu 5 tváří prednesu je Renata Jurčová.

Renata Jurčová

Jarka Čajková kedysi hovorila na rozboroch, že existuje viacero pedagogických-recitátorských škôl ako napríklad nitrianska škola, levická škola, košická škola, prešovská škola. Vždy tam bol nejaký pedagóg, ktorý to viedol a zanechával v recitátoroch jasnú črtu svojej práce. Teraz sa to vlastne už rozrástlo o viacero iných pedagógov. Ale Jarka teda používala takýto pojem, ktorý ale nikde nie je popísaný. A preto som sa rozhodla skúmať jednotlivé pedagogické školy. Zaujímala ma otázka, že či existuje viacero ciest k umeleckému prednesu a nielen tá jedna. Chcela som dokázať, že sú v tom rozdiely.

Chcela si to dokázať a mala si takú myšlienku. Podarilo sa to?

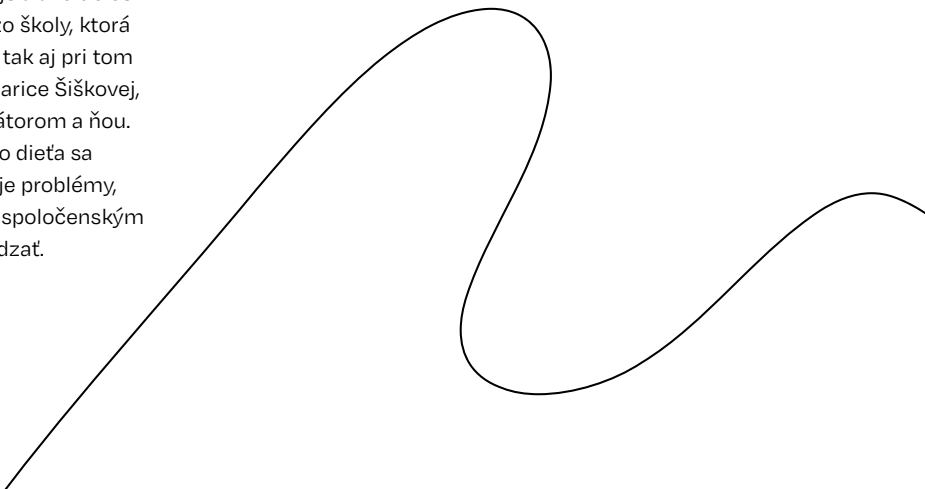
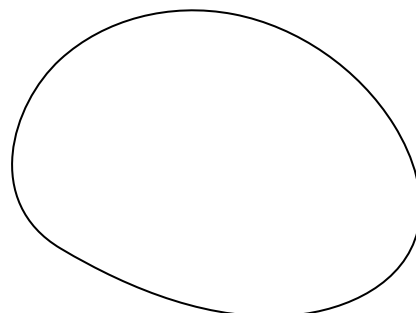
Na filmoch som pracovala s ľuďmi, ktorí sa profesionálne nevenujú umeleckému prednesu. Pre nich sú tie rozdiely malé. Ale pre mňa sú dosť výrazné. Keď sa na to pozrieš globálne, tak tie jednotlivé cesty sa dopĺňajú. Je jedno, ktorou cestou začneš, ale vždy musíš na tie ostatné nejakým spôsobom natrafiť. Čiže to nie je až tak potvrdenie ako skôr rozšírenie obzorov.

Je to teda 5 tváří – 5 pedagogičiek? Od začiatku si vedela, že to bude číslo 5?

Robila som rozhovory s 15 pedagógmi a z nich vyšlo 5 takých, ktoré by sme mohli zobrať ako rôznorodé vzorky. Či už pedagóg základnej školy, pedagóg základnej umeleckej školy, konzervatória a zároveň vlastne pedagóg, ktorý pracuje na dedine, pedagóg, ktorý pracuje vo veľkom meste, alebo ktorý pracuje v menšom meste.

Aké sú teda tie rozdiely?

Každá z tých osobností, ktoré sme nahrali, či už pri práci s konkrétnym recitátorom a konkrétnym prednesom alebo rozhovor s ňou, je fokusovaná na jednu oblasť, ktorá je u nej výraznejšia ako tie ostatné. Napríklad Eva Jacevičová tým, že vychádzala zo školy, ktorá sa zaoberala viac hudbou alebo výtvarným umením, tak aj pri tom prednese pracuje s hudbou a vizuálom. Čo sa týka Marice Šiškovéj, tak tam je veľmi dôležitá téma blízkosti medzi recitátorom a ňou. Ako keby to bol veľmi intímny až partnerský vzťah. To dieťa sa oboznamuje teda so svetom, dokáže artikulovať svoje problémy, ale aj problémy spoločnosti a často sa vyjadruje aj k spoločenským témam. A tak ďalej. Nebudem všetko z filmu prezrádzať.

Zuzana Demková

Eva Grohová

Marica Šišková

Marica Harčariková

Ty si ich teda hĺbkovo skúmala. Keby si teraz počula prednes nejakého recitátora, a nevieš jeho meno, ani odkiaľ je, tak by si dokázala identifikovať, ktorá z tých 5 dám ho pripravovala?

Myslím si, že áno. Je to viac než jasné. Počujem, s akými prostriedkami ten človek robí a ako premýšľa.

Nie každý tréner bol aj vrcholový športovec, ale vie svojho zverenca kvalitne pripraviť, aby vyhrával. Je to tak aj v recitácii? Nemusí byť dobrý pedagóg aj dobrým recitátorom?

Tak minimálne na vzorke týchto piatich pedagogičiek je to viac než pravda. Pretože väčšina z nich recitovala veľmi málo, ak vôbec recitovala. Ale ich recitátori a recitátorky sú pravidelnými účastníkmi celoštátneho kola. Nemyslím si, že to je o tom, že by nevedeli, ale že skôr majú tú pozornosť posunutú smerom von ako smerom dovnútra.

Ako zareagovali, keď sa dozvedel, že chcete o nich robiť dokumentárny film?

Musela som ich trochu presviedčať. Ale, samozrejme veľmi si vážili to, že som ich pozvala. A na druhej strane sa ma pýtali, či sú naozaj oni tie pravé.

Film má zhruba 25 minút, na každú vychádza 5 minút výsledného produktu. Ale koľko materiálu ste nahrali?

My sme u každej jednej boli pol dňa, čiže natočili sme minimálne dve hodiny oral history, plus hodinu takého sprievodného materiálu, kde sme sa pozerali na ten proces s recitátorom. Čiže toho materiálu je naozaj veľa, niekedy 4-5 hodín. Tých výsledných 5 minút bolo naozaj ťažké vybrať.

Eva Jacevičová

Text: Dušan Jablonský
Foto: Michal Svítok

IVETA DITTE JURČOVÁ – VO SVOJOM ŽIVOTE SA POKÚŠAM NEHODNOTIŤ A NEPOSUDZOVAŤ

Absolvovala magisterské štúdium VŠMU v Bratislave v odbore divadelná réžia. Ako režisérka spolupracovala s viacerými slovenskými a českými divadelnými scénami. Je autorkou mnohých vzdelávacích projektov v oblasti scénického umenia, v ktorých sa angažovala ako lektorka. Viedla divadelné workshopy pre Asociáciu Divadelná Nitra, Národné osvetové centrum, Divadlo Pôtoň a ďalšie. Jej inscenácie boli súčasťou viacerých významných festivalov na Slovensku aj v zahraničí (Dotyky a spojenia, Divadelná Nitra, Medzinárodný festival Divadlo Plzeň, Divadlo európskych regiónov Hradec Králové, Cairo International Festival for Contemporary & Experimental theatre).

V súčasnosti je internou režisérkou a umeleckou šéfkou Divadla Pôtoň. A po prvýkrát bude porotkyňou na Hviezdoslavovom Kubíne v kategórii divadiel poézie nad 15 rokov.
IVETA DITTE JURČOVÁ.

Ako ste sa dostali k divadlu a kedy prišlo rozhodnutie, že to bude vaše celoživotné poslanie?

Moja cesta k divadlu nebola vôbec priamočiara. Divadlu som sa začala venovať až v dospelosti, počas materskej dovolenky, bolo to pred tridsiatimi rokmi. Robila som divadlo kvôli osamoteniu, izolácii, túžbe byť s ľuďmi, potrebe identifikovať sa, ale aj intelektuálne dozrievať. Objavila som v sebe naivnú detskú radosť z hry.

Ona rozhodla o tom, že divadlo je pre mňa jedinou možnosťou, ako sa cítiť dobre, mať radosť z práce a v práci. Dostala som množstvo pripomienok k mojej tvorbe, veľa dobrých rád a nasmerovaní od ľudí, ktorých som si veľmi vážila (vážim). Odhodlávala som sa takmer desať rokov k štúdiu na VŠMU. Nakoniec som sa rozhodla skúsiť to a vyšlo to. Stále sa hrám a stále sa čudujem zo sveta, ktorý vytváram spolu so svojimi kolegami.

Vytvorili ste množstvo inscenácií, predovšetkým pre vaše domovské DIVADLO PÔTOŇ, ale aj viaceré ďalšie divadlá na Slovensku i v Česku. Bolo medzi nimi aj divadlo poézie? Ak nie, neuvažovali ste niekedy vyskúšať si aj tento žáner divadelného umenia?

Keď ma Renata Jurčová oslovila, aby som prijala pozíciu porotkyne na Hviezdoslavovom Kubíne, tak som jej povedala, že asi nič netuším o divadle poézie. A ona mi na to odpovedala, že ja robím divadlo poézie, takže určite o ňom niečo viem. Dôverujem jej.

Vytváram inscenácie, ktoré sú plné znakov. Vždy hovorím, že metafora je dobrá vtedy, ak nesie toľko podobenstiev, že samu seba nasýti tak, že sa stane nezmyselným ju odhaľovať, pomenúvať, zatriedovať. Takže áno, asi mi je veľmi blízke divadlo poézie. Rada

pracujem s textami, ktoré tento typ rozmýšľania o divadle unesú. Väčšinou sú to texty, ktoré napísal môj manžel Michal Ditte. Ak si musím text vytvárať sama, tak mám tendencie implementovať do nich aj poéziu.

Keď sa povie HVIEZDOSLAVOV KUBÍN, čo sa vám vynorí v mysli? Zúčastňovali ste sa ho niekedy?

Jarka Čajková – moja milá kolegyňa, oddaná jazyku, kultivovanému prejavu, recitovaniu, skvelá metodička NOC, Hviezdoslav – ten pán s mašľou a veselými fúzikmi, Hájkova žena – humor, inscenácia legendárnej dvojice Horváth – Lavrík, Orava – asi je tam zima. Nabalím si aj vetrovku. Nie, nikdy som nebola na Hviezdoslavovom Kubíne. Teším sa.

V tomto roku budete po prvýkrát hodnotiť súťažné inscenácie divadiel poézie na HK. Aké sú vaše pocity a očakávania z tejto úlohy?

Mám rešpekt pred touto úlohou. V úlohe porotkyne som bola asi tak dvakrát. Normálne sa v svojom živote pokúšam nehodnotiť a neposudzovať. Dokonca aj pri práci režisérky sa snažím poskytovať dostatočný priestor celému tímu a iba veľmi jemne ho navigovať. Takže myslím, že v tomto kontexte to bude pre mňa veľmi náročné. Dúfam, že budem môcť viesť skôr dialóg, ktorý bude inšpiratívny pre obe strany.

Text: Dušan Jablonský
Foto: Jakub Jančo

MARICA ŠIŠKOVÁ – STRETNUTIA S INŠPIRATÍVNYMI ĽUĎMI

Mária Šišková, ktorú však asi nikto nenazve inak, ako Marica, je v súčasnosti jednou z najvýraznejších pedagogičiek v oblasti amatérskoho umeleckého prednesu či divadla. Pedagogickej práci s umeleckým slovom sa venuje viac ako 25 rokov, predovšetkým ako učiteľka LDO v ZUŠ J. Rosinského v Nitre, ale aj ako lektorka tvorivých dielní, workshopov, či porotkyňa súťaží.

Kde sú počiatky vašej práce s prednesom a divadlom poézie?

K prednesu ma priviedla moja pani učiteľka slovenského jazyka Margita Lőrincziová na základnej škole vo Vrábľoch. Mohlo to byť tak v piatom-šiestom ročníku. Všimla si, že mám nejaké prirodzené dispozície na recitovanie, tak mi ponúkla systematickejšiu prácu na príprave prednesu na súťaž HK. Väčšinou ma nechala, aby som si nejaký pocit a postoj hľadala sama, iba ma počúvala, prípadne hovorila, toto je dobré, funguje to, toto nie, ešte hľadaj, skúsaj. Mne sa to hľadanie páčilo viac ako samotné recitovanie potom na súťaži. Tam bol stres, tréma... Pri hľadaní som bola oveľa viac ponorená do básne či textu. Ten pocit skúmania bol dosť podstatným zážitkom a ten som si asi zachovala dodnes. Keď som sama začala učiť na základnej škole, bola to veľmi prirodzená cesta k práci s recitátorom v pozícii pedagóga a neskôr k tvorbe divadla poézie.

Čo je pri tvorbe prednesu alebo divadla to najpodstatnejšie?

Podľa mňa to, čo chce recitátor či súbor, ktorý inscenáciu tvorí, prostredníctvom textu tlmočiť divákovi. Aký odkaz. Samozrejme, mal by vychádzať z autorovho odkazu, témy, príbehu, ale myslím si, že jeho (recitátora či súboru) postoj k téme, jeho pohľad na príbeh je rovnako dôležitý ako autorov. Recitátor by s autorom mal viesť úprimný dialóg, môže mu dokonca oponovať alebo s ním odvážne nesúhlasiť, ale mal by to robiť s rešpektom k autorovmu odkazu, nezneužívať text na dominantnú prezentáciu svojich postojov a pocitov. Tento balans medzi autorom a recitátorom ma baví, pokúša, provokuje. Každopádne som viac naklonená uprednostniť recitátora. Ten stojí pred mnou, hovorí o svojich asociáciách, čo všetko v texte vidí, čo sa ho dotýka a ako text vníma. Ja som tam na to, aby som bola mostom medzi nimi.

Vychovali ste už niekoľko generácií recitátorov a divadelníkov. Je rozdiel medzi tými z minulosti a dnešnými deťmi? A ak je, tak v čom najviac?

Každý recitátor či divadelník je takou malou osobnosťou. Musí prekračovať vlastné limity, hranice osobnej intimity. Je to náročné

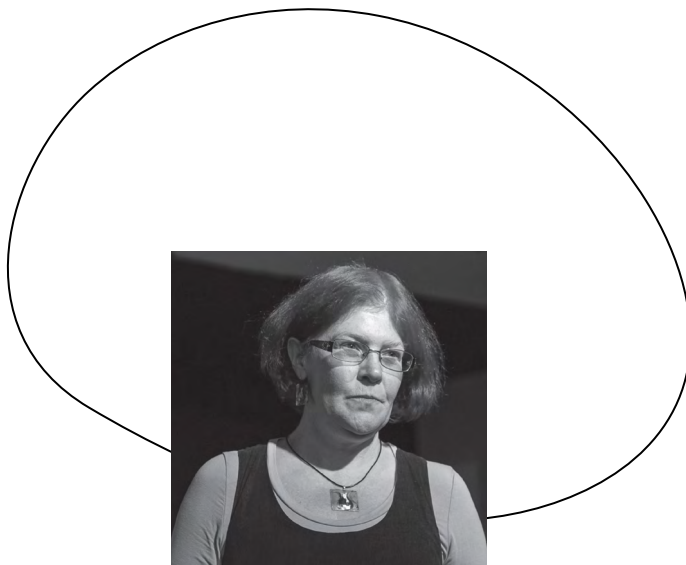
ustáť, vedieť sa úprimne odovzdať postave či rozprávačovi príbehu. Pri každej generácii podstupujeme spolu túto cestu odvahy, strachu a radosti. Hnevá ma, že sa zaužíval zjednodušený pohľad na dnešnú mladú generáciu – že nečítajú, že sú egocentrickí, že majú málo pohybu a že ich svetom sú sociálne siete... áno, to je pravda, ale pravda je i to, že sú stále zraniteľnejší, že si napriek všetkým úspechom, ktoré dosahujú, stále menej veria, napriek všetkým možným vymoženostiam, čo majú k dispozícii, sú viac stratení, ponorení do seba. Majú oveľa širší rozhľad, sú múdrejší, zodpovednejší voči verejnému prostrediu, voči svetu okolo, majú oveľa viac ekologickejšie zmýšľanie ako deti v ich veku pred tridsiatimi rokmi. Ale to nemení nič na tom, že sú krehkí, citliví a často úplne stratení v pocitoch. Rozdiel vidím v tom, že, na rozdiel od generácie pred tridsiatimi rokmi, chcú o tom hovoriť. Že sa neboja hovoriť o svojich zlyhaniach a svojich túžbach a snoch. Napríklad aj prostredníctvom umeleckého prednesu či divadla.

Kde sa dá čerpať po toľkých rokoch inšpirácia, nápady, témy a najmä energia a chuť do ďalšej práce?

S tou energiou to je asi najťažšie, tá už ťahá za kratší koniec. Chuť a motiváciu mám, nápady prinášajú deti a kolegovia na ZUŠ J. Rosinského v Nitre. Sme naozaj silná komunita a navzájom sa inšpirujeme, hovoríme si, čo niekto dobré videl, čítal, zažil... S manželom chodíme na hudobné festivaly, kde sú aj literárne diskusie, často počúvame podcasty so zaujímavými ľuďmi, témami, ale najviac sú to knihy. Dobrá literatúra je nekonečný zdroj inšpirácie.

Čím je pre vás Hviezdoslavov Kubín?

Hviezdoslavov Kubín je veľká časť môjho profesionálneho i osobného života. Sú to silné osobné stretnutia s mnohými inšpiratívnymi ľuďmi, ktorých si vážim nielen pre ich pedagogickú a metodickú prácu a odbornosť, ale i pre ich postoje a morálny kredit. Je to priestor, ktorý je odmenou za celoročnú prácu na prednese, je to pocta byť jeho súčasťou, zodpovednosť, aby sme spolu s deťmi naplnili očakávania.

KATARÍNA MÁLIKOVÁ – PREDNES SOM BRALA VEĽMI VÁŽNE

Katarína Máliková je slovenská hudobníčka a pesničkárka. Vyštudovala klasickú hru na klavíri a hudobnú kompozíciu. Jej piesne čerpajú z tradície a zvukových motívov Horehronia, odkiaľ pochádza, no v neskoršej tvorbe sa obracia aj k škandinávskemu synth-popu. Jej hudba je krehká a naliehavá, no vzápätí divoká a drsná.

Za svoju tvorbu získala mnoho ocenení a patrí k najvýraznejším slovenským hudobníckam súčasnosti.

Bola som pri tom, ako vám telefonovala pani Jurčová a pýtala sa, či by ste neprišli tento rok ako hostka na Hviezdoslavov Kubín. Vo vašom hlase bolo počuť nadšenie a hneď ste svoju účasť prisľúbili. Aké sú vaše skúsenosti s umeleckým prednesom?

Ja som aj dúfala, že sa na to opýtate, pretože som bola kedysi veľmi ambicióznou recitátorka. Moja skúsenosť je, že som vždy bola druhá na krajskom kole a môj sen bol dostať sa do toho „Kubína“, no to sa podarilo iba prvým miestam. Takže ma to takto minulo, no teraz sa mi to konečne splnilo – ako muzikantke. Doteraz si spomínam na ten stres a nervozitu, ktorú som mávala. Brala som to veľmi vážne.

Ale aj na to, ako som kráčala domov s diplomom, ktorý bol prefotený na nejakom tvrdom farebnom papieri, kde bol Hviezdoslav s tým bodkovaným motýlikom. Pamätám si tie školské kolá, do toho vonku snežilo a ja som celá natešená vykračovala domov, pochváliť sa. Takto to vo mne ostalo.

Aké texty ste ako účastníčka Hviezdoslavovho Kubína prednášali? Je nejaký z nich, ktorý vo vás ostal dodnes?

Hmmm, pamätám si ešte začiatky prvých dvoch... Prvé sa volalo *Išla húska do Gáguska*, druhé bolo *Mechúrik koščúrik*. Ja som mala rada také tie texty s roadtripmi. Ale tá húska je doteraz taká moja srdcovka aj mám doma tú knižku, aj si ju pamätám. Mala som vtedy sedem alebo osem.

Spomínate si aj na nejaké prednesy, ktoré ste mali ako, napríklad, stredoškôľčka?

Myslím, že som na strednej na školskom kole recitovala nejakého Mihálika, básne Žena, ale to ani nerátam, tam som sa nedostala ani cez školské kolo. Ale bola to zábava.

Ak by ste mali byť účastníčkou Hviezdoslavovho Kubína dnes, aký text by ste si pre prednes vybrali? Prečo?

Teraz by som si možno už nevybrala poéziu, zdá sa mi to veľmi ťažké na recitovanie. Určite by som siahla po próze. Nevieť, čo by som si konkrétne vybrala, ale určite by to bolo také... Ako sa hovorí po anglicky *quirky*, teda nejaké zvláštne, absurdné a smiešne.

Čo vás pri tvorbe hudby inšpiruje?

Čo je zaujímavé, u mňa často vznikajú ako prvé práve texty. Hudbu robím až potom, pretože ešte pred tým, než som si začala písať vlastné piesne, ešte keď som študovala hudobnú kompozíciu, zvykla som si vziať nejaké básničky. Vyrobila som toľko piesňových cyklov... Vždy som milovala spojenie textu a hudby.

Dalo by sa povedať, že aj vaše piesne sú v podstate poézia.

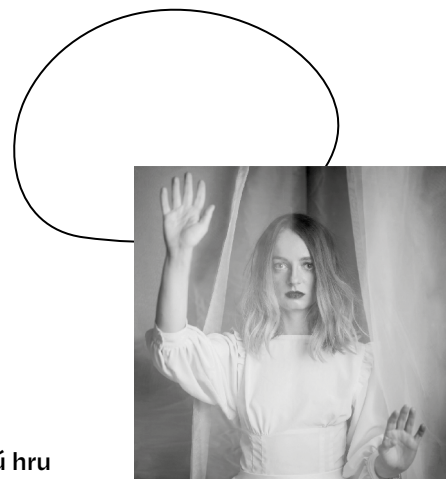
Áno. Ja som vlastne aj začínala pôvodne s čítačkami básní, hudbu som začala robiť až neskôr, ako dospelá, takže mi na tomto aspektove veľmi záleží. Aj som sa zapájala do literárnych súťaží.

O tom som niekde čítala! Chcete nám k tomu povedať viac?

Bola som dvakrát na Literárnom Zvolene, raz som bola na Medzihradkoch, keď som mala asi dvadsaťjeden rokov. Ešte keď som bývala na strednom Slovensku, pôsobila som aj v literárnych kluboch. Dalo by sa povedať, že ma inšpiruje práve poézia. Keď mávam pocit, že nemám nápady, zvyknem si čítať básne, mám veľmi rada našich aj zahraničných autorov.

Je niečo, čo by ste chceli mladým ľuďom venujúcim sa umeleckému prednesu odkázať?

Nech z toho nemajú taký stres, ako som mávala ja. A nech si to užívajú. Prednášať dobrú literatúru, či už poéziu alebo prózu, je zábava a pôžitok. A super spôsob, ako ju predať ďalej ľuďom!

VERONIKA DIANIŠKOVÁ – PÍSAŤ ZNAMENALO AJ DÁVAŤ HLAS DRUHÝM

V roku 2006 sa na poli literatúry objavuje s básnickým debutom *Labyrint okolo rúk*. Doteraz jej vyšli ďalšie tri zbierky poézie a rozprávka pre deti. Posledná zbierka básní *Zmena skupenstva* (2023) bola vybraná medzi finalistov na najlepšiu básnickú zbierku za rok 2023 v súťaži Zlatá vlna.

Tvoje verše z básne My – uprostred sa objavili na vizuálnej identite 69. ročníka Hviezdoslavovho Kubína. Pamätáš si impulz, ktorý spustil lavínu k napísaniu básne? Ako si vnímala, že tvoje verše dotvárajú vizuálnu identitu súťaže?

Táto báseň sa vzťahovala čiastočne na utečeneckú krízu, ktorá vtedy vrcholila, ale nešlo ešte o utečencov a utečienkyne z Ukrajiny, ale zo Sýrie. Čiastočne sa tam prelína pocit toho, kto ich očakáva, čiastočne pocit presídlencov a presídlených, keď nevedia, čo, ani koho a odkiaľ, majú čakať, či aké nebezpečenstvo príde. Bezpečie vytvára tvarovanie reality naoko banálnymi, ale v skutočnosti život zachraňujúcimi úkonmi. Perspektíva toho, kto vypovedá a aký výsek reality, pocity či atmosféru nám to ukazuje, to ma zaujímalo.

Čo pre teba znamená písať?

Mnoho. Na jednej strane základnú potrebu, spolu s čítaním, čosi ako jesť a piť. Chcela by som ale, aby písať znamenalo aj dávať hlas druhým (ktorých nepočúvame, alebo počúvame málo).

Čo by si chcela, aby človek zažil, keď číta tvoje texty?

Aby počul hovoriť tých, o ktorých nič nevie, a vstúpil s nimi do dialógu. Ale ešte som od toho ďaleko.

Čo je podľa teba dobrá báseň?

Taká, ktorá dokáže rečou pred nami vytvárať to, čo prehliadame, a dokáže pôsobiť tak, že od toho momentu je to pre nás neprehliadnuteľné. Taká, ktorá rozkrýva mechanizmy, ktoré by nám inak ostali ukryté, ale nerobí to pomocou dát, ale pomocou obrazov. Taká, ktorá nerezignuje na atmosféru a neskrýva sa za slová.

Každý sa chtiac-nechtiac ocitol pred tabuľou počas triedneho kola HK. Mala si k recitovaniu vzťah? Pamätáš si text/y, ktorý/é si prednášala? Bola si úspešná?

Samozrejme, chodila som roky na literárno-dramatický odbor základnej umeleckej školy, čo do veľkej miery určilo moje štúdium a aj celé ďalšie smerovanie. Aj som recitovala, ale nikdy nie príliš dobre – vysvitlo, že som skôr typ, ktorý sa dobre cíti za javiskom než na

ňom. Spomínam si na báseň Mily Haugovej, myslím, že to bola Alfa Centauri, a spomínam si, keď som počula recitovať Katarínu Šafaříkovú, dnes už herečku, tiež báseň Mily Haugovej – Dáma s jednorožcom. To je azda jediná recitácia, ktorú si naozaj doteraz veľmi živo pamätám.

Akí sú tvoji obľúbení, tvojmu srdcu najbližší autori?

Gary Snyder a jeho Stretnutie s horami aktuálne v preklade Mariana Andričíka, James Wright a jeho kniha Červenokrídly drozd, John Steinbeck a Na východ od raja, to musím mať vždy poruke, a ešte Olive Kitteridgeová od Elisabeth Strout, potom Jak se stát jiným od Eduarda Louisa, K bielej od Kataríny Kuchelovej, všetky knihy Dominiky Moravčíkovej, zbierka poviedok Krídla z papiera Jany Turzákovej, Michal Tallo a predovšetkým jeho Delta – ale aj iné knihy, veľmi ma oslovila aj próza Havířovina od českej prozaičky Ivy Hadj Moussy, Země Slunce od Jana Škroba, alebo próza Rozložíš paměť od Marka Torčíka, próza Domov od Judith Herman... Vedela by som pokračovať dlho a mnohých som ešte nepovedala.

Vieš nejakú báseň, prípadne pasáž či úryvok spamäti alebo v tebe zanechal hlbokú ranu?

*“Že odejít chceš ty důvody máš pádné,
já pro svou lásku neumím dát žádné.”*

Viem že je to záver jedného z Hilského prekladov Shakespeareových sonetov, ale spomenula by som si aj na časť básne o Umelom Mesiaci od Michala Talla, aj útržky básní Mily Haugovej, či napríklad báseň Kýchavica biela od Márie Ferenčuhovej... Rany vo mne ich básne nezanechali, stopy určite.

Čo by si zažerala Kubínu k jeho krásnemu 70. jubileu?

Želám veľa recitátorov a recitátoriek s dobrými súčasnými textami!

PATRIK LANČARIČ – NA KUBÍNE SOM SA VŽDY STRETOL S INŠPIRATÍVNÝMI A TALENTOVANÝMI ĽUĎMI

Text: Jarko Broz
Foto: Táňa Hajčová

Patrik Lančarič, slovenský divadelný (úspešne spolupracoval s mnohými európskymi divadlami) a filmový režisér (HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, dokument VÁLEK, v minulom roku získal za svoj dokumentárny film Dežo Hoffmann – Fotograf Beatles významné ocenenie Českého filmového a televízneho svazu TRILOBIT a následne aj Národnú filmovú cenu Slnko v sieti), scenárista, pedagóg, niekoľkonásobný porotca HK, v tomto roku aj režisér spomienkového večera pri príležitosti 70. výročia Hviezdoslavovho Kubína a lektor workshopu Básnici javiskového obrazu...

Patrik, je asi samozrejmé, že aj vďaka svojim profesionálnym aktivitám si sa stal porotcom, režisérom aj lektorom Hviezdoslavovho Kubína. Platí to aj naopak? Ovplyvnili tvoje osobné skúsenosti s HK aj tvoj prístup k práci divadelného a filmového režiséra?

S Hviezdoslavovým Kubínom mám zatiaľ veľmi malú osobnú skúsenosť a nie som s ním previazaný tak hlboko ako mnohí z vás. HK je teda pre mňa stále pomerne novým prostredím. Ak je však pravdou to, čo tvrdí režisér Jerzy Grotowski, a ja tomu verím, že človeka môže posunúť dopredu iba stretnutie s druhým človekom, tak môžem na tvoju otázku s určitosťou odpovedať kladne.

Na Kubíne som sa vždy stretol s veľmi inšpiratívnymi a talentovanými ľuďmi a takéto stretnutia nás vždy ovplyvňujú. A ani si to v danej chvíli nemusíme úplne uvedomovať, no kdesi v nás sa to uloží.

Na Kubíne budeš viesť workshop Básnici javiskového obrazu pre tvorcov divadla poézie, ako sa roky vznešene nazýva tento zvláštny inscenačný tvar. Mohol by si aj divákovi (a našim čitateľom) v Dolnom Kubíne stručne naznačiť, ako vnímať a čo si predovšetkým všímať v jednotlivých inscenáciách?

Tých možných pohľadov na takéto dielo je niekoľko. Pokúsim sa sformulovať aspoň jeden z nich, no rozhodne nie jediný. Ak by sme si pomohli jednou z definícií divadla poézie, že je to pokus o metaforický scénický ekvivalent ne-dramatického textu, ktorý je výrazne autorsky interpretovaný, tak to znamená, že text je nielen cieľom interpretácie, ale aj východiskom a prostriedkom pre seba-výpoveď (osobnú výpoveď) inscenátorov. Je teda dobré si všímať, prácu s obraznosťou, metaforou, znakom a tiež to, ako je inscenátor (či už jednotliviec alebo tvorivý kolektív) stotožnený s obsahom, ktorý interpretuje, do akej miery je táto výpoveď naozaj osobná alebo nie.

Zároveň budeš aj režisérom spomienkového večera. Aký význam majú v takejto nepoetickej dobe recitátori?

To naozaj neviem. Aká je to tá poetická doba? Doba básnikov starého Grécka a Ríma, kde bolo otroctvo, moc armád a vojakov, či vzájomné vyvražďovanie rodinných klanov pre moc a vládu? Doba stredovekých trubadúrov, keď vládla inkvizícia a upaľovali tzv. „bosorky“ a väčšina ľudí bola negramotná? Doba novoveku, ktorá začala objavením Ameriky, pokračovala vyvražďovaním amerických indiánov a končila pod gilotínami francúzskej revolúcie? Alebo tá v dvadsiatom storočí, kedy umelecké avantgardy vznikali medzi dvoma desivými svetovými vojnami a totalitami?

Ja si hlavne vôbec nemyslím, že by táto doba bola nepoetická, resp. nie je o nič menej poetická, než tie predošlé. Poézia bude potrebná vždy a vôbec nemusí byť mainstream, veď aj Einsteinovu teóriu relativity ovláda len malá časť ľudstva, ale vplyv má na všetkých.

Si režisérom úspešných dokumentárnych filmov. Ak by si robil podobný film o Hviezdoslavovom Kubíne, čo by v ňom nesmelo chýbať?

Neviem, či je príbeh Hviezdoslavovho Kubína dostatočne dramatický na to, aby o ňom mohol vzniknúť silný film a nie len nejaký televízny medailón. To by som musel hlbšie preskúmať. Za príbehom Hviezdoslavovho Kubína sa ale určite skrývajú mnohé zaujímavé ľudské osudy a nepochybujem, že tam by sa našlo dostatok dramatického materiálu a inšpirácie pre dobrý film.

KNIŽNÝ KÚTIK

Text: Alfréd Tóth (momentálne redaktor INFO HK)

Marina Moskvínová – Môj pes má rád dážď (F. R. & G., 2008)

Do kontaktu s touto zbierkou poviedok ma priviedla utorková relácia Ars litera. Príbehy sa odohrávajú v ruskom mestečku, v ktorom dospelie chlapec Andriucha so svojimi rodičmi intelektuálmi. Moje obľúbené poviedky: *Rybacie menu* a *Douchovateľ* – texty plné humoru ale aj lásky a porozumenia.

Jean – Jacques Sempé – Raoul Taburin (Slniečkovo, 2022)

V mestečku Saint-Céron, kde si ráno niektorí občania nasadia na nos *bifajky* a niektorí si kúpia *froniaka*. Kniha sa točí okolo postavy Raoula Taburina a jeho veľkého tajomstva, ktorého stredobodom je vynález bicykla. Počas čítania sa ma zmocňovala túžba pretaviť príbeh do javiskovej podoby. Scény plné detí s kormanom či kolesom od bicykla v ruke. Nebolo by to krásne?

Erik Jakub Groch – Tuláčik a Klára (Modrý Peter, 2022)

Podľa slov samotného autora kniha vznikla behom 7 dní. Príbeh o priateľstve Kláry a psíka Tuláčika. Slová a myšlienky venované svetu detí,

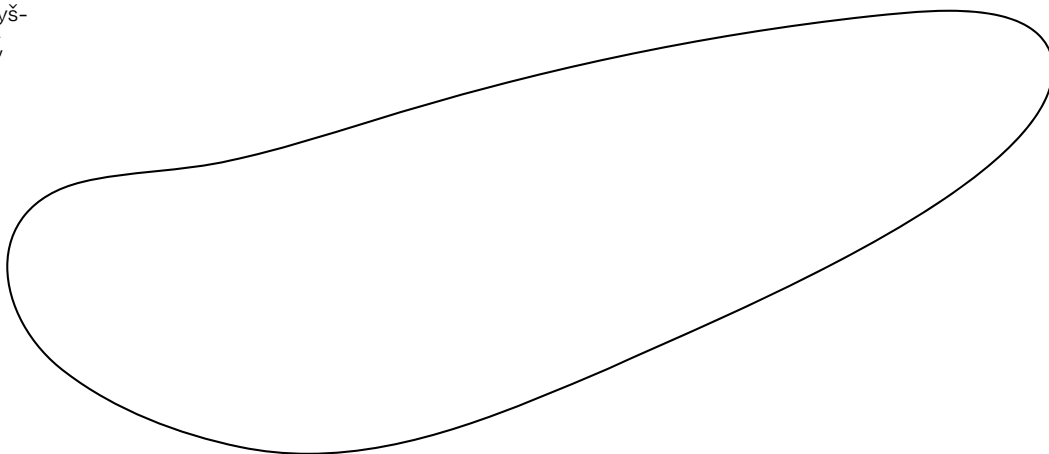
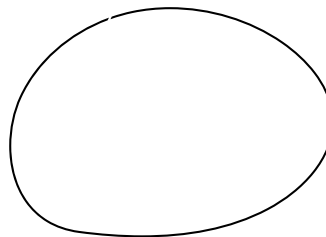
ktoré rozprávajú o prirodzených túžbach, priateľstve, a o tom, čo je v tomto svete dôležité zachovať. Rada pre recitátorov: Veľa lásky, vnútorného pohľadu a otvorenosť spojená s túžbou: Chcem vám niečo povedať.

Soňa Uriková (spisovateľka, držiteľka ceny Anasoft Litera 2023, autorka kníh pre deti)

Ako prvá mi napadla kniha **Jaternice tiahnu na Paríž** od **Clementine Beauvais**, ale odporučila by som všetky knihy z edície pre mladých čitateľov vydavateľstva Absynt.

Dávid Dziak (vysokoškolský pedagóg, autor kníh pre deti)

Mladým ľuďom (venujúcim sa prednesu) by som určite odporúčal dva tituly z vydavateľstva OZ Slniečkovo – prvou je kniha **Pes vo vesmíre** od **Matthewa Sweeneyho** v preklade Jána Gavuru. Druhou je kniha **Dvaja ľudia** od **Iwony Chmielewskej**. Odporúčam zároveň aj **Zázraky** od **Valentína Šefčíka**.

O VÝŠKACH A VTÁČIKOCH – KTORÉ POZORUJEM LEN S ODSUPOM

Text: Julka Oreská
Foto: Soňa Maletz

Jeden z mojich mnohých strachov sú aj výšky. Prvých dvadsať rokov môjho života som prežila v paneláku na siedmom poschodí, čo bola výška, ktorú som zvládala – no len čo som sa vyviezla výťahom na trináste poschodie, úzkostne som zvierala zábradlie a cítila, ako ma tá výška magneticky priťahuje. Nohy ma prestali poslúchať, nemohla som im dôverovať.

Šesťkrát v živote som letela lietadlom a zakaždým som si myslela, že zomriem. Ten pocit však netrval dlho, ako sa lietadlo dostalo do správnej výšky, nevedela som odtrhnúť zrak od krajiny, ponad ktorú sme leteli. Svet mi vtedy ani neprišiel skutočný, iba ako krajinka vytvorená pri hračkárskych vláčikoch. Vtedy som pochopila, aké dôležité je mať od vecí odstup a priestor na premýšľanie.

Odkedy som si kúpila Vtáčí atlas, mám veľkú záľubu v pozorovaní vtákov. Fascinuje ma ich svet aj fakt, že sú to vlastne dinosaury.

Pred mesiacom som našla na chodníku vranie mláďa a vzala som si ho domov. Vranka bola pokojná, nechala sa zodvihnúť, jej telo bolo teplé a perie voňalo ako kanárik, ktorého som kedysi mala. Ráno som volala na záchrannú stanicu. Vranka bola v poriadku, miesto, na ktorom som ju našla bolo síce zvláštne, ale podľa všetkého sa mohla vrátiť do divočiny.

Keď som ju bola vypustiť, vyskočila mi na plece a chvíľu sa rozhliadala po okolí. Nevie, čo si pomysleli susedia, ale pre mňa to bol nezabudnuteľný moment. Po chvíli odplachtila a z diaľky som sledovala, či si ju nájdu. Vrany vychovávajú svoje mladé v komunite. Zhŕklo sa okolo nej niekoľko starších vrán a povzbudzovali ju, aby sa vyšplhala do koruny stromu. Podarilo sa jej to.

Dnes už vie Vranka lietať. Stretávam ju, keď idem do práce a sledujem, ako sa hrá s kamarátkami v tráve alebo priletí ku mne, sadne si obďaleč a so záujmom pozoruje ona mňa.

Čítala som v knihe *Ptačí domek* o hudobníčke a amatérskej ornitologičke Len Howard, ktorá vedela komunikovať s vtákmi pomocou svojich huslí a naučila sýkorku počítat do deväť. Svoj dom premenila na vtáčie hniezdo a sýkorky tam slobodne prilietali cez otvorené okná a bývali tam s ňou. Takto by som to chcela aj ja.

Žiť s vtákmi, poznať sa s nimi, ale dopriať im ich voľnosť. Lebo sloboda je niečo, čo potrebujeme všetci.

Vtáky, ktoré som spozorovala v Kubíne: vrabce, holuby, čajka, dážďovníky, žltouchvost domový a drozd čvika.

MÔJ ÚLET

Text: Dušan Jablonský

Ked' som bol malý, dosť často sa mi snívali „lietacie sny“. Niekedy som sa len tak trochu vznášal nad zemou, aby si oddýchli nohy, inokedy som sa vzniesol poriadne vysoko a tam vo výšinách som si užíval samotu a slobodu, a inokedy ma rýchly odlet zachránil od nebezpečenstva a nočnej mory. Nepamätám si už, či som v nich mal aj nejaké krídla (skôr nie), ale boli to krásne sny.

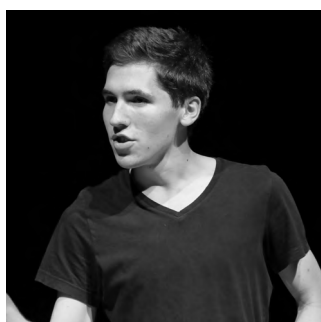
Neskôr, keď som hrával divadlo, mali sme jednu hru, v ktorej som dostal rolu nezamestnaného Archanjela Gabriela. Tam už som krídla mal, ale rovnako ako celý kostým, špinavé, ošarpané, opřchnuté.

Dnes sa často (hlavne po polročnom kolotoči súťaží a prehliadok a aj po zhliadnutí či prečítaní správ) cítim ako tá moja postava – unavený, ošarpaný, vypřchnutý. Vtedy si spomeniem na detské sny a mnohokrát si poviem, aké by bolo super, vzniesť sa ďaleko od tých starostí a problémov či od hlúpostí a hejtov (nielen) politikov.

A vtedy príde Kubín a ja letím nie na krídlach, ale kolesách mojej Megie (Renault Megan) medzi ľuďmi, ktorí mi nebudú dvíhať už aj tak vysoký tlak, kde síce tiež občas býva v redakcii stres, pretože uzávierka nepustí, ale ten stres je taký nejaký ľahší, a kde o hnusote sveta počujem len v kvalitných prednesoch, či inscenáciách, ktoré však nerozčuľujú, ale nabudia, pretože z nich nepáchne nenávisť, ale vonia záujem mladých ľudí o svet okolo nich a odhodlanie urobiť z neho lepšie miesto na život. Preto sem už 10 rokov ulietam veľmi rád.

LIETANIE NIE JE LEN VERTIKÁLA

Text: Alfréd Tóth

Od mala v čomsi lietam, ale najčastejšie ulietavam kamsi preč. Pamätám sa, že na ZŠ počas angličtiny, som pozoroval cez okno školskú výbu a ulietaval som. Možno preto neviem po anglicky. Pri recitovaní som si uvedomil, že môžem naplno lietať preč. Byť sebou a zároveň nie. Byť niečím iným, ale stále som to ja, stále som tu.

Ked' som sa púšťal do nového prednesu, vždy sa v určitej etape práce vytvorilo vedľa mňa, ale kdesi inde ako tu, zrkadlo s mojou presnou kópiou. Potom už musíte len uveriť, že to nie je odraz, ale vaše dvojča-ja. Znaky, že sa to podarilo, mohli byť rôzne, od pohľadania po tvári až po hnusnú výčitku. Vtedy sa začnete vzdávať a svety začnú byť tekuté, ale vy bežíte, pretože viete (alebo aspoň dúfate), že sa opäť stretnete. Následne skríženie ciest = podarenie prednesu.

Nepodarí sa to vždy pri každom texte. Väčšinou sa stáva, že text je kočíš a vy obyčajná drožka. Má to eleganciu, ale neviete, koho nesiete a kam. Tento variant je oproti variantu spomenutého vyššie menej nebezpečný. Pretože sa len opotrebovujete, pri tom prvom sa nemusíte vrátiť. Budete lietať ako vtáčiky a spievať si do vetra, ale na rozdiel od nich, nie sme na takúto úlohu primárne stavaní.

70. HVIEZDOSLAVOV KUBÍN

Info #2

ŠÉFREDAKTOR:

Jarko Broz

REDAKTORI:

Alfréd Tóth, Pavol Náther, Dušan Jablonský, Júlia Oreská

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Viktória Bitterová

VIZUÁLNA IDENTITA:

Jaroslav Dvorský

VYDÁVA:

Národné osvetové centrum,
Bratislava & Mestské Kultúrne Stredisko, Dolný Kubín
www.nocka.sk | www.msksdk.sk | fb/hviezdoslavov-kubin
© 2024

HLAVNÝ ORGANIZÁTOR

HLAVNÝ ORGANIZÁTOR,
FINANČNÝ A ODBORNÝ GARANT

FINANČNÍ GARANTI

MEDIÁLNI PARTNERI

javisko.sk

SPOLUORGANIZÁTORI

Obec
Vyšný Kubín

SPONZORI

SLNIEČKO

Artforum

MONOKEL

BRAK

absynt

Slovenské
literárne
centrum

k
literarnyklub.sk